Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 242 FRIDAY, DECEMBER 19, 1997 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 19-го ГРУДНЯ 1997 р. Ч. 242 РІК CIV.

„РІЗДВО В БІЛОСНІЖНІЙ ПЕЛЕНІ — І ГОМІН КОЛЯД!"

„НЕХАЙ УКРАЇНА СКРІПИТЬ У СЕБЕ ХРИСТОВУ ВІРУ!"

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ ВЛАДИКИ ВАСИЛЯ ЛОСТЕНА

Всечеснішому духовенству, преподобному чернецтву та набожним вірним Стемфордської Епархії

Христос Родився!

На протязі нашого духовного паломництва, у Великий ювілей 2000-го року, початку третього тисячоліття християнства нам треба стати свідомими, що Пресвята Божа Мати приводить до нас Святого Духа. Святе Євангеліє навчає нас, що „Марія була зачала від Святого Духа". Коли Архангел Гавриїл сповістив Марії, що вона стане Матір'ю Месії, Марія спитала, як воно станеться, тому що Вона була Дівицею і мала намір нею ж залишитися. Тоді Гавриїл відповів Марії: „Дух Святий зійде на Тебе..."

Це післанництво Матері Божої, Носія Святого Духа, підтвердилось, коли Марія відвідала свою родичку Єлисавету. Ось що каже про це Святе Євангеліє: „Як почула Єлисавета привіт Марії, здригнулася дитина в її лоні, і Єлисавета сповнилася Святим Духом..." Святий Дух зійшов на Марію не тільки ради Неї, але ради інших, а справді всіх ради.

Наше літургійне передання підкреслює післанництво Пресвятої Богородиці, Носія, Святого Духа. На початку Пилипового Посту, відзначаємо празник Введення у Храм Пресвятої Богородиці, куди ввели Її ще дитиною Її батьки святі Йоаким і Анна. Святі відправи в цей празник зосереджуються на уподібненні молодої Діви Марії до самого Храму, тому що обидва стали кивотами Святого Духа. Так ми співаємо:

„Пречистий Храме Спасів, дорогоцінна Світлиця і Діва священна скарбниця Божої Слави, днесь уводиться в дім Господній, благодать з собою вводячи, що в Дусі божественним, яку оспівують ангели Божі: „Вона є оселя небесна'".

„Сьогодні Всенепорочна Діва приводиться Святим Духом — уводиться в Найсвятіше Місце".

„Богоневісто Владичице... Все небо здивувалось, що Дух Святий у тобі оселився". Цю подію подальше оспівуємо: „Незбагненні сліди Твого Материнства, Пречиста Діво, записанісьодні Святим Духом у Храмі Господнім'".

Коли Марії сповнилося три роки, Святий Дух почав Її приготовляти, щоб Вона стала Богородицею.

В Неділю Праотців, співаємо хвалу Матері Божій: „Через Святого Духа, волею Отця, Ти зачала Сина Божого... Не ставай заступатись, щоб спасти душі наші".

В передпразничному часі Христового Різдва, ми спостерігаємо, як Святий Дух діяльно зумовляє народження Божого Сина, що ми оспівуємо в пісні прослави Пресв. Богородиці: „Пречиста Діва, наче алябастрова пляшечка, родить Христа Господа, невичерпне Миро! Через Духа Святого Він приходить, щоб виповнитись у вертепі, щоб наповнити наші душі пахощами".

На Утрені Передпразденства Різдва Господа Нашого Ісуса Христа лине наша хвала Пречистій: „Радуйся, Пречиста Діво, Пресвята Богородице, що через Духа Святого породила Життя на світ, щоб спасти нас".

Роздумуючи про ці літургічні тексти, нам треба плекати набожність до Пресвятої Матері Божої, щоб Вона придбала нам скількимога більше благодаті Святого Духа.

У наших традиційних іконах Різдва Христа Господа зображають Пречисту Діву на осередньому місці, а кондак празника починається словами: „Діва днесь преісторно родить..." і кінчається: „бо ради нас родилося дитя мале — превічний Бог".

У другий день свят Різдва Христового святкуємо празник Пресвятої Богородиці, щоб вшанувати Матір Нашого Месії. Поетичні літургічні тексти залюбки роздумують про те, як Бог Син роджений від Бога Отця перед віками без матері, а тепер народився на цей світ з Матері, та не від Отця, а силою Святого Духа.

Зближаючись до 1998 року молюсь, щоб Бог обильно благословив не лише нашу Стемфордську Епархію, однак і всю Церкву і направду ввесь світ, уділяючи благодаті Святого Духа через заступництво Пресвятої Матері Божої. Нехай Святий Дух повсюди спонукає людські серця звертатися до Ісуса, народженого з Пречистої Діви нашого спасіння ради. Нехай Святий Дух молитвами Пресвятої Богородиці усуне перепони, які ділять Христовий люд, та поведе всіх хрищених до повної єдности в єдиній, святій, соборній Апостольській Церкві.

Нехай Україна, яка завжди мала велике набожество до Пресвятої Матері Божої, скріпить у себе Христову віру, одночасно сприяє поступові та відбудові спустошень, вчинених атеїзмом і комунізмом.

Святкуючи Різдво Христа Господа від Пресвятої Богородиці, нехай Америка покається гріха аборту та поновно зрозуміє святість права на життя дітей.

Нехай кожна наша парафія, гаряче молиться до Пресвятої матері Божої, щоб Вона уділила всім парафіям благодать Святого Духа для навчання Євангелії Господа Нашого Ісуса Христа з могутньою силою у всіх наших громадах, щоб завершити широко розгорнену кампанію цієї декади Благовістя, в часі нашої сучасної підготови до нового тисячоріччя.

Нехай кожний у нашій єпархіяльній родині зазнає радости та благословення у цей празник Христового Різдва.

Благословення Господнє на Вас!

Щиро відданий Вам у Христі Господі,

†Василь
Єпископ Стемфордський
(Ню Йорку і Нової Англії)

Марія Я. Косовичева

Різдво в білосніжній пелені

Різдво в білосніжній пелені!
І гомін коляд! І неначе
між віттям в ялинці зеленій
з'являється щастя дитяче

Мов сяйво святе, загадкове,
воно мерехтить між гілками,
сповите в волосся шовкове,
огріте рясними світлами.

О, щастя! — тебе б знов вітати, —
з тобою ми здавна знайомі:
з днів юних — з вітцівської хати
ти любо яснієш, як промінь.

І нині, ах, нині я знову
у сяйві Свят-Вечора бачу
дітей і ялинку чудову,
і зірку, і радість дитячу.

***

Різдво в білосніжній пелені!
І гомін коляд! І неначе
між віттям в ялинці зеленій
з'являється щастя дитяче...

„ЙОМУ ХВАЛА І СЛАВА, ШАНА І ВЛАДА"

Христос Рождається! — Славіте Його!

На празник Різдва Христового у минулому році ми почали приготування до ювілейного 2000 року. 1997 був присвячений Ісусові Христові, Предвічному Синові Бога Отця. Вся наша увага була звернена на наше особисте відношення до Ісуса Христа у святій вірі, бо ж це був Рік Віри. Зближаючись до кінця цього року, старáймося продовжувати наше християнське життя у вірі. Нехай Пречиста Діва Марія, Пресвята Богородиця, яка є зразком досконалої віри, буде нашою помічницею в наших змаганнях до святости.

1998 рік є Роком Надії і наша увага буде спрямована особливішим способом на Святого Духа. Дух Святий був післаний Церкві в день першої християнської П'ятдесятниці, і від цього дня Він постійно є присутній з нами своїми Дарами, Харизмами і Плодами. В цьому 1998 році ми маємо відкрити наші уми і наші серця на різні форми дарів, харизмів, які Дух Святий щедро роздає. Знаний це факт, що Святий Дух у Христовій Церкві провадить численні одиниці до участи в оживлених і динамічних групах та спільнотах, в яких учасники могутніше відчувають свою зустріч з Ним і провадять життя в інтимнішій злуці з Ісусом Христом. В деяких церквах можна завважити надзвичайні прояви ділання Святого Духа, як наприклад, в душевних навернениях, в чудесних лікуваннях та в євангельській любові.

Ми, українці-католики, переконані, що ми маємо правдиву віру, а що ми робимо, щоб приєднати наших ближніх до Святої, Вселенської, Соборної і Апостольської Церкви? Тож у наступному році відчинімо свої уми і серця на присутність Святого Духа між нами. Старáймося позбутись негативних поглядів ворожого відчуження і непорозуміння, які часто закрадаються до нас із-за браку здавлення і пізнання Дарів Святого Духа. Нехай же наші душі і серця будуть широко відкриті в 1998-му році на прийняття повноти дарів Святого Духа!

В Католицькій Церкві, в Америці і в інших державах, є поширена Харизматична Віднова і досить багато українців-католиків брали в ній участь із вдоволяючим успіхом. Наступний рік дає нам нагоду глибше й основніше призадуматися над дарами Святого Духа.

Чи можете ви, дорогі в Христі, побачити себе скріпленими Святим Духом у повноті любови, радости, миру, терпеливости, лагідности, доброти, вірности, німости і самопокаяння? Чи ви свідомі цього, що це все є можливе, якщо ми, християни, стараємося справді оживляти в собі ті Дари Святого Духа, що їх ми одержали даром в Тайні Миропомазання? Помножуймо в собі ці дари: мудрости, розуму, знання, ради, мужности, побожности і страху перед зневагою Бога, а тоді побачите, який величний Господь Бог наш!

В посланні до християнської громади у Коринті св. Павло пише: „Кожному дається виявлення Духа на спільну користь. Одному бо дається через Духа слово мудрости; іншому, згідно з тим самим Духом, слово знання; іншому сила творити чуда; іншому дар пророкування; іншому розпізнавання духів; іншому різні мови; іншому ж тлумачення мов. А все це чинить один і той же Дух, що розподіляє кожному, як він хоче" (1 Кор. 12:7-11). На Утрені 7-го голосу наша Церква співає: „Джерело божественних скарбів є у Святого Духа, бо від Нього премудрість, розум і острах. Йому хвала і слава, шана і влада".

Пригадайте собі, коли ви останній раз читали Святе Письмо з роздумою і молитвою над прочитанним! Як різдвяний дар для себе, для вашої сім'ї і для народженого Дитятка Ісуса, відчиніть Святу Біблію і читайте Євангелію святого Луки і хай це буде вступ для почуткуючих. Нехай Святий Дух оживляє ті дари, які ви вже маєте, і нехай додасть вам інші дари, яких ви ще не маєте, а які всім дуже потрібні.

В цей радісний Празник Різдва Христового нехай Святий Дух наповнить всіх Вас своїми небесними дарами! Хай Спаситель і Господь наш Ісус Христос таїнственним способом народиться у Ваших душах і серцях! Хай Різдвяна радість перебуває з Вами повсякчасно!

†Михаїл Вівчар, ЧНІ
Єпископ Епархії св. Миколая, Чикаго
†Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ,
Єпископ емерит.

Дано в Чикаго 6-го грудня, 1997 року, в празник св. Отця Миколая Чудотворця, покровителя нашої епархії.

Хочуть позбутися прописків

Київ(Р.Р.). — Тут 10-го грудня відбулася міжнародна конференція, присвячена правам людини.

Начальник відділу громадянства при Адміністрації Президента України Валентина Суботенко розповіла під час зустрічі з журналістами, що експерти з питань прав і свобід людини поділилися досвідом та обговорили ситуацію в Україні. Зокрема йшлося про свободу пересування і вибору місця мешкання.

У совєтській Україні, як і у всьому колишньому СССР, як відомо діяв закон про обов'язкову прописку. Тобто, люди, які в даному місті не мали постійної прописки, не могли отримати там праці. А щоб отримати прописку, необхідно було мати житло та інші дані, яких вимагав закон. Більшість установ, організацій та підприємств, приймаючи нових працівників, і далі дотримуються цих порядків. Така процедура є інструментом державної політичної контролі над громадянами, вона принижує людську гідність і обмежує права людини на переселення, мешкання і працю.

За словами В. Суботенко, в цьому питанні передбачаються зміни. Верховна Рада уже зліквідувала статтю про адміністративну відповідальність за прийняття на працю людей без прописки. Керівникам підприємств заборонено також вимагати від нових потенційних працівників інформацію про прописку. Але все це покищо лишається тільки на папері. В житті все відбувається за іншими, неписаними правилами. Відділи кадрів державних підприємств, переважно, беруть на працю осіб, які мають прописку, або власне помешкання. Відсутність прописки також позбавляє людей права голосувати під час виборів.

Після того, як Верховна Рада України ратифікувала Європейську конвенцію прав людини, українські громадяни можуть звертатися до комісії та до Европейського суду прав людини, у разі утиску їхніх прав.

У зв'язку з цим, зазначила В. Суботенко, в Україні готується грунт для прийняття закону про єдиний державний реєстр і реєстрацію фізичних осіб. Як тільки Верховна Рада цей закон затвердить, замість прописки в Україні буде універсальна реєстрація громадян, яку не можна буде використовувати як інструмент утисків та приниження людської гідности.

Уряд працює безперервно

Київ(Р.Р.). — У неділю, 14-го грудня, відбулося засідання Кабінету Міністрів України. Прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко пояснив проведення його в неділю необхідністю негайно представити в парламент уточнений проєкт бюджету на друге читання, заплановане на середу, 17-го грудня, а також тим, що економічна ситуація в Україні „не дозволяє відпочивати".

За словами міністра фінансів Ігоря Мітюкова, в уточненому проєкті бюджету дефіцит скорочено до 3.3 відс. від валового внутрішнього продукту. В попередньому варіянті дефіцит передбачався 4.6 відс. від ВВП. При дефіциті понад 4 відсотки міжнародні фінансові організації та інвестори припиняють надання кредитів і фінансової допомоги.

Верховна Рада, зазначив прем'єр, вимагає від Уряду росту доходової частини бюджету на 4.6 блн. грн. Уряд знайшов ресурси для збільшення доходової частини до 20.8 блн. грн., або на 733 млн. Дохід збільшено в основному за рахунок зростання надходжень з податків на прибуток підприємств. На 1998 рік ріст валового внутрішнього продукту передбачається 0.5 відс. Видатки на урядовий апарат плянується скоротити на 100 млн. грн. Об'єм видаткової частини бюджету передбачено на 32.9 блн. грн., зазначив міністер.

Для виконання рішення Верховної Ради Уряд плянує зібрати необхідні 4 блн. грн. за рахунок зменшення пільг на оплату за електрику, газ, проїзд у міському транспорті для суддів, пожежників, депутатів, кандидатів на депутатів, чорнобильців, інвалідів та ветеранів війни, військовослужбовців та інших пільговиків. Передбачається збільшення мита на імпортовані цигарети, алькоголь, автомобілі та збільшення місцевих податків на 15 відс. Та ці непопулярні заходи ще повинна схвалити Верховна Рада.

Дипломатична місія ЗСА скритикувала Білорусь

Мінськ, Білорусь. — Минулого тижня дипломатична делегація ЗСА відвідала Білорусь і гостро скритикувала цю країну за неспроможність охороняти людські права, свободу вислову та брак успіху в розмонтуванні шахт запуску балістичних ракет одідичених з часів існування СССР.

Стівенн Сестанович, спеціяльний дорадник Меделин Олбрайт, секретаря Державного департаменту, для справ республік колишнього СССР, сказав на пресовій конференції, що „країни котрі не шанують людських прав не можуть мати тих самих прав, як країни, котрі це здійснюють".

Він і Едвард Ворнер, заступник секретаря Департаменту оборони зустрічалися в Мінську з білоруським прем'єр-міністром Сєргєєм Лінгом, міністром закордонних справ Іваном Антоновичом і активістами оборони людських прав. Вашінгтон та інші західні держави часто критикують президента Алєксандра Лукашенка за переступлення людських прав, але покищо це не мало будь-яких успіхів. С. Сестанович підкреслив, що ЗСА є особливо затурбовані закриттям мінської незалежної газети „Свабода". Він також сказав про можливість, що Організація безпеки та співробітництва в Европі, котрої Білорусь є членом, вирішить відкрити своє бюро в Мінську, котре наглядало б за людськими правами та свободою вислову в Білорусі.

Аналітики в основному досить скептично задивляються на сподівання, що може критика дипломатичної американської делегації вплине на таку поведінку А.Лукашенка та його уряду щодо людських прав і свободи вислову.

Хор „Думка" знову колядує

Парсиппані, Н. Дж.(В. Т-ець). — Продовжуючи традицію, розпочату багато років тому, український хор „Думка" з Ню Йорку і цього різдвяного сезону дасть ряд концертів українських колядок і щедрівок в нюйоркській метрополітальній окрузі.

Хор „Думка", під диригентурою Василя Гречинського, співатиме в таких місцевостях:

*У неділю, 28-го грудня ц. р., в год 1:30 по лудні в церковній залі української католицької церкви св. Володимира при Uniodale ave в Uniondele, L. I., Ню Йорк;

*У неділю, 11-го січня 1998 року, в год 1-ій по полудні в українській католицькій церкві св. Юра, схід 7-ма вул. в Ню Йорку;

*У неділю, 18-го січня 1998 року, в українській православній катедрі св. Володимира, захід 82-га вул. в Ню Йорку, після Служби Божої, яка кінчається біля 12-ої год. полудня.

Управа хору „Думка" та згадані церкви запрошують громаду взяти чисельну участь в цих концертах.

В АМЕРИЦІ

У СВОЇХ ЗАКЛЮЧНИХ ПІДСУМКАХ державний прокуратор на розправі Террі Ніколса у Денвері зазначив, що хоча підсудний в час вибуху в Державному будинку в Оклагома Сити, був далеко, то він все ж таки був активним спільником цього злочину. Прокуратор Бет Вілкінсон підкреслила, що Т. Ніколс разом зі своїм спільником Тимоті МекВеєм поділяв гострі антиурядові погляди з бажанням помсти за події на хуторі Давідіївського угрупування у Вейко, Тексас. Його наміром були смерть, знищення і хаос 19-го квітня 1995 року, коли загинуло 168 осіб — жінок, дітей і чоловіків, а понад 500 сотень було поранено. Все це заперечив Майкл Тігар, головний адвокат Т. Ніколса, закидаючи державній прокуратурі, що вони для підтвердження свого оскарження уживали нечесних свідків, недбалі докази та обманливі побічні докази. Після заключних підсумків оборони, лава присяжних вирішує долю Т. Ніколса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany,, NJ

Якщо прагнеш миру — живи в ньому

Понад півтора тисячоліття тому відомий римський мислитель Флявій сказав: "Якщо прагнеш миру — готуйся до війни". І до Флявія, мабуть, і після нього ця істина залишалася однією з найактуальніших, бо найпарадоксальніших: люди прагнуть спокою, але вважають, що він можливий за умови бути повсякчас готовим до мілітарної конфронтації. Природа подібної психології незрозуміла і такою, мабуть, залишиться. Так само, як чиєсь бажання бути пострахом для інших. Бо прагнення до миру через залякування одне одного накопиченим сьогодні воістину геростратівським мілітарним арсеналом не можна вважати нормальним, навіть якщо воно й стало "клясичною формулою".

Первісну боротьбу з дикою природою за виживання людина з часом перенесла на боротьбу з собі подібною. Первісні часи пішли в небуття, а інстинкт поневолення, загарбання, знищення слабшого залишився, і якщо замість отого праінстинкту взаємопоборювання людство не прийде до розуміння небезпеки, що над ним зависла, то просто загине. Бо скільки пролито крови й сліз, а ми так нічого й не навчилися. Крім одного: світом володіє сильніший! Сильніший не інтелектом, не вірою в Бога, а м'язами... От і дожилися, що хвилини немає, щоб далі не лилася кров, не вбивав навіть брат брата. І тоді сильніший іде розброюнювати слабших. Звісно ж, мирити не пальмовою гілкою, а й далі — мечем.

В сучасну епоху найгрізнішим для людства став меч нуклеарний. І вже не йдеться про притримування ним однією державою-надпотугою іншої, а часто про ядерний шантаж у так званій великій політиці. Такий шантаж сьогодні найбільше притаманний знекровленій економічно Росії, котра відверто дає зрозуміти, що на випадок безвиході не зупиниться ні перед чим.

Два роки тому ЗСА і Росія погодилися повернути у відкритий океан свої, взаємно спрямовані одне на одного, ракети, щоб уникнути катастрофи внаслідок випадкового їх запуску. Тоді в ЗСА було тріюмфуюче виголошено, що вперше від початку холодної війни російські ракети не спрямовані на американські об'єкти. Але, як зауважують знаючі люди, цей московський жест був, скоріше всього, пропагандивним, ніж практичним. Бо достатньо хвилинної маніпуляції з комп'ютером, аби все стало на свої місця. Щодо ядерного роззброєння, то воно матиме якийсь сенс щойно тоді, коли буде повним, бо й одна "бомбочка" може згубити людство, поскільки за нею виявиться набагато більше прихованих. Достатньо також сказати, що, попри закінчення холодної війни, ЗСА, як недавно згадувалося в "Ню Йорк Таймсі", щороку витрачають 28 блн. дол. на утримання 7,000 міжконтинентальних ядерних боєголовок, що перебувають у стані бойової готовости. Поза сумнівом, що навіть вкрай охляла економічно та дестабілізована політично Росія на утримання своїх аналогічних озброєнь також фондів не шкодує.

Певні надії на новий, безпечніший світ пропонують людству зміни в атомовій доктрині Президента Клінтона, з якої, між іншим, випливає, що навіть якби випадково дійшло до застосування атомової зброї, результати її мали б обмежений, льокальний характер. При цьому, мовляв, ядерні боєголовки не будуть націлені на цивільні об'єкти, а на виключно відповідні атомові пункти можливого ворога. Так можна було б думати в доатомову епоху, але сьогодні це малоймовірно, бо навіть найточніший нуклеарний удар обов'язково потягне за собою сотні й сотні тисяч смертей ні в чому невинних людей. Отже, для однієї якоїсь країни це може виглядати випадком льокальним, але для багатьох інших — справою життя і смерти. Тож, мабуть, і тому сьогодні ті інші так наполегливо прагнуть прорватися до "атомового котла", щоб мати свою відповідь на "застрашуючий ефект". Тому також так швидко зростає загроза розповсюдження всіма можливими й неможливими способами ядерних озброєнь у світі, включно з загрозою заволодіння такою зброєю так званими терористичними країнами.

Ядерна зброя була й наразі залишається, передусім, відстрашуючим інструментом. Після закінчення Другої світової війни З'єднані Стейти, як єдиний власник такої зброї, могли гарантувати безпеку собі та своїм союзникам. Однак з її появою в Совєтському Союзі застрашуючий ефект став двостороннім. Це, врешті, хоча й з очевидним припізненням, привело до переговорів про зменшення ядерних озброєнь. Сьогодні, попри які б то і чиї не було ядерні доктрини, світ все ближче ступає над прірву глобальної катастрофи. Найвищий час якнайсерйозніше подумати про те, щоб перефразоване Флавієве звучало так: "Якщо прагнеш миру — живи в ньому".

Сергій Чалий,
Київ

ЗНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НЕОБХІДНЕ

Серед статтей закону про вибори, ухвалених Верховною Радою, містилася і стаття, присвячена необхідності володіння кандидатом на народного депутата державною мовою. Навколо цієї статті вирували дискусії, але Олександер Мороз зумів таки „пропихнути" її. Невипадково 230 депутатів підтримали закон з цією статтею. Адже проблема вільного володіння особою, що претендує на депутатський мандат, державною (тобто літературною українською) мовою не така проста, як може здатися на перший погляд. У ній сплетений цілий вузол правних і політичних зударів, притаманних української дійсности.

Передусім зауважимо, що аргументи „за" і „проти" володіння державною мовою можна розділити на романтичні, прагматичні і конституційно-правні.

З романтичного боку маємо непримиренну суперечність тих, які наполягають на обов'язковості володіння українською мовою для всіх, хто хоче належати до справді української еліти, і тих, які вважають, що любити Україну і виступати в її законодавчому органі можна і без знання української мови, адже слов'янин слов'янина завжди зрозуміє. На цьому рівні проблема, як видається, лишається нерозв'язаною.

Значно серйознішим є прагматичний бік питання. Незнання української мови парляментарем призводить до того, що він не розуміє багато чого зі змісту законодавчих актів, за які голосує. В законах важлива кожна кома, кожен нюанс, і мимоволі виникає запитання — чи не тому українське законодавство, особливо економічне, є таким недосконалим і суперечливим, що багато хто з депутатів нинішньої Верховної Ради погано розуміється на лексичних тонкощах законопроєктів?

Якщо ж дублювати тексти законопроєктів російською мовою, на чому наполягають деякі прихильники офіційної двомовности, то це значно ускладнить і без того непростий законотворчий процес та потребуватиме значних фондів на збільшення і без того роздутого апарату Верховної Ради. Крім того, хто дасть гарантію, що український і російський тексти законів будуть повністю адекватними? Отож, прагматичні міркування підказують: куди дешевше навчити кожного кандидата на депутата, навіть на державний кошт, української мови, ніж потім мати проблеми з нерозумінням певною частиною неукраїномовних депутатів того, чим, власне, вони займаються у стінах Верховної Ради.

За Конституцією, за законом про мови, державною є українська мова. Чи може одна з гілок державної влади нехтувати державним статусом української мови? За ст. 10 Конституції, „держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України". На підставі чого Верховна Рада має бути винятком? Нарешті, депутатська присяга, після складання якої новообрані депутати вступають на становище, також складена українською мовою і зафіксована ст. 79 Конституції. Чи має юридичну силу підпис депутата, котрий не розуміє української мови, під текстом присяги? Адже потім завжди можна сказати, що мовляв, мені дали неточний переклад, і я зовсім не клявся обстоювати українську незалежність та демократію.

Як бачимо, питання про необхідність у законі про вибори положення про володіння кандидатом на депутата державною мовою має кілька аспектів, комплексна аналіза яких підводить до доцільности наявности такого положення у тексті закону. Нарешті, це питання має ще один вимір. Якщо на місце у парляменті претендує людина, нездатна вивчити українську мову, то чи не є таке вивчення тестом, так би мовити, на інтелектуальні здібності, зовсім не зайві для продуктивної законодавчої діяльности?

Як видається, з цих чи подібних міркувань виходили народні депутати, які голосували за відповідну статтю закону про вибори. Але, як практично завжди в українській політиці, прагматизм і державництво зіткнулися з недбальством і непрофесійністю. Цього разу останні якості продемонстрували клерки з президентської адміністрації, черговий раз „підставивши" Леоніда Кучму і включивши до складу статтей, проти яких Президент виступає, саме статтю щодо вільного володіння кандидатом на депутата державною мовою. Знов таки, керуючись прагматичними і державницькими інтересами, депутатська більшість вирішила зняти з остаточного тексту закону цю статтю. Адже в іншому випадку під загрозою опинялося саме проведення виборів до Верховної Ради. А це аж ніяк не змінило б українську демократію.

Крапку в цій історії ставити рано. Можна сподіватися, що у майбутньому парляменті державники й прагматики об'єднають свої зусилля і за допомогою романтиків-українофілів знову впровадять до закону про вибори статтю щодо обов'язкового володіння народним депутатом державною мовою. І подолають цього разу будь-яке вето, спроковане „сірими кардиналами" з президентської адміністрації.

Юрій Р. Рибак

Фарми водокультури

Коли зближається святковий час, то на екрані пам'яті віджикають давні спомини — батьківський дім і... риба. Коли перша зірка на Свят-Вечір звістила час вечері, то між 12 традиційними стравами завжди був короп з місцевого ставу... Знову ж під час Великоднього Посту морська риба, головно оселедці, різного роду і приготування, заступали м'ясо.

І коли риба для нас, властиво, тимчасово заступала нормальний харч, то для приморських народів була головним продуктом харчування. Море було їхнім постійним джерелом їм доводиться глибоко розчаровуватися, бо в цілому світі залишилося тільки 30 відс. запасів риби. Народи повністю зрозуміли, що зі глобальним збільшенням населення джерело важливої для здоров'я протеїни зникає.

Але завдяки водокультурі риби щораз стає більше, і обчислюють, що за які десять років кожні чотири з п'яти риб будуть вже „фармерського виробу". Цей успіх можливий, бо є частиною традиції рибної культури. Про це знали вже 4,000 років тому єгиптяни, а римські басейни з рибою вже діяли перед народженням Христа. У V сторіччі до Христа китайський підприємець Фен Лі писав про своє намагання плекати коропа. В Европі короп ріс у ровах з водою, що оточували замки вельможів, й вони завжди мали „свіжу рибу".

Нинішня водокультура не є однорідна, бо включає різноманітне морське тваринне життя. Її „золота доба" почалася від хвилини, коли в океані значно зменшився запас, а нова технологія дала кращу можливість фармам розробити комп'ютерні програми для раціональної комерційної продукції. Невдовзі рибне фармерство значно пожвавилося серед азійських народів і осягнуло понад 80 відс. світової продукції. На Китай припадає половина глобальної продукції, на Европу — 9 відс., а на ЗСА — половина европейської. Чіле після Норвегії стало провідним продуцентом домашнього лосося (salmon). В Еквадорі, Південна Америка, експорт комерційно вирощуваної креветки, тобто їстівного морського десятиногого рачка (shrim), перевищив експорт кави, бананів, какао, і... квітів.

У ЗСА „королевою" водокультури є catfish (рід риби з вусиками, які нагадують кота), і дає пів-більйона фунтів продукту, що є більше від решти цілої американської рибної індустрії за один рік. Можна б вважати, що „кетфіш" має теж „соціяльне покликання", бо чикагівським родинам в потребі дають можливість вирощувати рибу в 33-галонових бочках.

Фармер може вирощувати рибу тоді, коли приготує або знайде місце, яке надається для „природного життя і розвитку організму" (habitat). Це можуть бути природно затоплені водою низькі ґрунти або стави, наповнені джерельною водою, або близько берега огороджене місце, закріплене якорями. Водокультура існує навіть у відкритому морі, але вже під назвою „морекультура".

Здається, що нема на світі фарми, яка б на звертала б уваги на продуктивність своїх тварин. У зв'язку з тим напрошується питання: скільки корму зуживають тварини, щоб випродукувати м'ясо? Статистика на це відповідає так: кури потребують п'ять з половиною фунтів корму, щоб випродукувати один фунт м'яса; для свиней це відношення є сім до одного, для великої рогатої худоби — 15 до 1, а лосось (риба) продукує один фунт філе з двох фунтів корму. Із соціяльно-економічної точки зору це важливе при визначуванні, котрий саме рослинний корм у своїй первісній формі міг нагодувати більше людей, ніж той же корм, перетворений тваринкою на м'ясо. Тут риба веде перед, одначе не тоді, коли йдеться про домашній бюджет споживачів. Чому? Тому що експасія водокультури дає дорогий продукт, на який тільки багаті люди і народи можуть собі дозволити.

Як ще один з негативів рибної фарми, згадаймо хоч би некорисний вплив на екологію довкілля. Риба потребує великої кількости чистої води, якої запас в природі, на жаль, меншає. Цю дорогоцінну воду одна тільки 20-акрова фарма лосося може занечистити такою самої кількістю органічних решток, що місто з 10,000 мешканців! Все ж таки, не зважаючи на проблеми з довкіллям, риба здобуває поважний шанс у харчуванні людей. І на це є причини, бо більшість морського харчу має низький холестероль і багато вапна, фосфорів, потасію. Не бракує теж і вітаміни „A", необхідної для росту... Може і в тому причина, чому в світі люди їдять більше риби, ніж воловини і курятини разом. Тепер кожний мешканець землі споживає пересічно на рік 30 фунтів морських харчів.

Загальна опінія фахівців вказує на те, що ведення рибних фарм — це „синя революція". Вона ж і матиме такий самий вплив на продукцію харчу на фармах, що мала колись „зелена революція", яка значно збільшила світовий врожай культурних рослин у сільському господарстві.

Євген Кріменко

Три празники

„Бо прийдуть до тебе три празники в гості..."
(з народної колядки)

Прийдуть уночі, розсміяні, бадьорі...
На санях привезуть вертеп, свічки, ладан,
Мечами викрешуть в морознім небі зорі,
Гукнуть: „Це ми, Різдво, Новий Рік і Йордан!"

Різдво постукає у кожні двері хати:
„Мерщій ставайте всі! Співайте 'З нами Бог!'
Поганець Ірод щез, минулись каземати,
Спасіння час настав без горя і тривог".

Новий Рік, поклонившись, стане віншувати:
„Дай, Боже, щастя вам на звільненій землі!"
Пригорне брата брат, хай усміхнеться мати,
Хай золото пшениць заблисне в ріллі.

Йордан же посвятить Дніпро і Чорне море,
Обмиє сльози, кров, згасить руїн пожар,
І поблагословить розмолені простори,
І копули церков підійме аж до хмар.

І вістка полетить, заграє дзвоном-зовом,
Полине в далечінь, за гори і моря,
Що в нас над славним Києвом і вірним Львовом
Зійшла в цю ніч ізнов Христа свята зоря.

(Із збірки „Крізь призму вічности").

Ярина Зоряна

Тиха ніч

Тиха ніч землю накрила,
Обнімає Вифлеєм,
Розпростерло свої крила
Ясне небо зоряне.

І лунає спів янголів
З цю предивну Святу ніч,
Люде мій, ти вже на волі,
Гей, утри же сльозу з віч!

Утри сльозу цю пекучу,
Бо Христос для нас несе
Ласку світлу, всемогучу
Нею здолаємо все!

Радість родиться на світі
З Непорочного Добра,
Щоб любовію зогріти
Всі страждаючі серця.

Віра Вовк

РІЗДВЯНА ЛЕҐЕНДА

Зі спаленої оселі осталося тільки їх двоє. Марія хотіла митися до зорі, щоб придбати дівочу вроду, і дід Осип мусів прорубати їй сокирою полонку в гірському потоці. (Небіжка Ганька, земля їй пером, набила дитині голову такими небилицями).

— Далеко ще до колиби, діду?

— Ти втомлена? Потерпи, любко, я не годен тебе на руках нести. Ти вже далі дівка, вже лице до зорі вмивала.

— І в колибі є Чорнуля?

— Ти голодна? Пожди ще трішки. Дід зварить тобі зараз вечерю.

Ввійшли до колиби. Війнуло теплом від сіна й звірячих тіл. В кутку збилося в громаду кілька переляканих овець, і чорна коза дивилася на них сумовитими очима. Марія розстелила квітчасту хусту й умостилася на сіні. Нараз вона сплеснула руками:

— Ой леле! Дитятко, діду!

— Дитятко?! — Дід Осип кинув рубати пруття й хотів бачити власними зіницями те чудо. Хлопчик був ще теплий, і коли з нього струсили сіно, він протер очі й підвів чорні вії.

— Леле! То Захарієвої! Вона його тут сховала!

Дід почав лаятися. Що ж їм тепер робити з дитиною? Краще вже кинути в полонку, як має нидіти без мами серед лісу. Він видоїв козу й поставив глечик на вогонь. Тепла пара молока залоскотала хлопчикові ніздрі, і він почав плакати.

— Цить, не плач, зараз дам їсти, — успокоювала його Марія і взяла брудний вузлик на коліна.

— Пий перше сама; ти вже геть обімліла, — бурмотів дід Осип. Марія взяла глечик у руки й приложила його до уст дитини. Хлопчик пив жадібно, аж захлистався. Коли він напився, глечик показав дно.

— Будеш їсти куліш без молока, — злився дід Осип, докинув ріща до полум'я й почав варити куліш. Він насупився, як сова, на дитину й на Марію, що почала чесати коси й заплітати дрібушечкою.

— Дурна ти. Хто тебе побачить? Тут тільки ведмеді заходять часом у колибу.

— Нині — Свят-Вечір...

— Свят-Вечір! Твого тата вбили, твою маму спалили, а тобі свято в голові!

Марія захлипала.

— Та все ж таки нині Свят-Вечір...

Вона перевила хлопчика в хустку й почала колихати його на колінах. Йому зарум'яніли від тепла й молока щічки, і він засміявся вголос.

Нараз знадвору почувся скрипіт кроків по снігу, і три чоловіки ввійшли в колибу. Вони були, може, ще молоді, але бородаті й довговолосі.

— Христос Рождається, — сказали вони. Дід дивився на них недовірливо, зукоса. Йому здавалося, що один із них ніс під широким плащем рушницю.

— Славіте Його, — відповіла Марія.

Чоловіки, що несміло стояли, побачили її щойно тепер, бо надворі була вже ніч і їх засліпило світло.

— Дозволите загрітися? Цьогорічна зима — сувора.

— Вогонь — для всіх.

Вони посідали довкола ватри, що неспокійно миготіла й красила кругляки колиби, та дивилися безупинно на Марію з дитиною.

— Як давно ми не були в людей, — сказав один.

— І як давно не чули дитячого сміху, — сказав другий.

— На тобі ліскових горішків, чічко, — сказав третій.

Марія простягнула руку, але горішків було забагато на малу жменю.

— На тобі ще хусточку; зроби вузлик.

— Ай, вона вишивана в волошки..., — Марії рожеві пальці перебирали дрібне вишивання. Чоловіки раділи її усміхом, немов би їх гріло весняне сонце, або лоскотали полонинські леготи.

— На тобі яблучко червоне.

— На тобі мосяжний хрестик, любко. Молися за нас, грішних.

Дід Осип нараз почав протирати очі. Йому не хотілося вірити, що з-під Марічниної хустки виблискували білі рукави пацьорковими узорами, що за її головою сходив повний місяць і що дитятко було перев'язане веселкою. А три чоловіки клячали перед ним на землі й розгортали дари, немов царі перед Ісусом.

Вкінці дід не міг розібрати, чи він Осип, чи Йосиф, він знав тільки, що нізащо не кине хлопчика в полонку, бо це була Свята Ніч.

ЗВЕРНЕННЯ
Світової Ради Суспільної Служби СКУ

У цей святочний, радісний, різдвяний час допоможім Суспільній Службі в урядженні традиційних різдвяних вечорів з подарунками для дітей та допомогою найбіднішим. Суспільна Служба України почала діяти з ініціятиви Світової Ради Суспільної Служби СКУ ще в 1991 році і перша відновила у Львові і Києві традицію виставок та концертів св. о. Миколая.

Осередки Суспільної Служби розташовані по всій Україні. До їх управ входять представники місцевих громадських організацій і в цей спосіб ціла громада бере участь в харитативній діяльності, а допомога розподілена справедливо і для найбідніших. Велику увагу присвячують сиротам і в часі Різдва відвідують місцеві сиротинці з колядою та подарунками для дітей. В цю пору найкращою допомогою є грошова допомога. Товарів в Україні багато, але люди не мають грошей і не можуть купувати. Ми ведемо постійну збіркову акцію Однодолярового Місячного Фонду і всі зібрані гроші передаємо до Суспільної Служби України для її розбудови та праці поодиноких осередків. Вважаємо, що кожен може дати хоч ОДНОГО доляра на місяць та заохотити своїх приятелів, дітей та внуків скласти цей невеликий дарунок. Якщо всі дамо, то буде з цього велика радість в Україні.

Бажаємо всім Веселих Свят і щасливого Нового Року.

Президія Світової Ради Суспільної Служби СКУ

Адреса: 2118 A Bloor St. W. Toronto, Ontario, Canada M6S 1M8.

З Різдвом Христовим, Святим Йорданом і Новим Роком

Управа Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського

— в і т а є —

Вельмишановних членів, співробітників, прихильників, жертводавців і всю українську громаду в діяспорі та в Україні

З ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і щиро бажає

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

469 Flamingo Street, Philadelphia, PA 19128

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажаєм рідним і знайомим у З'єднаних Стейтах Америки й нашим братам і сестрам в Україні сущим

****

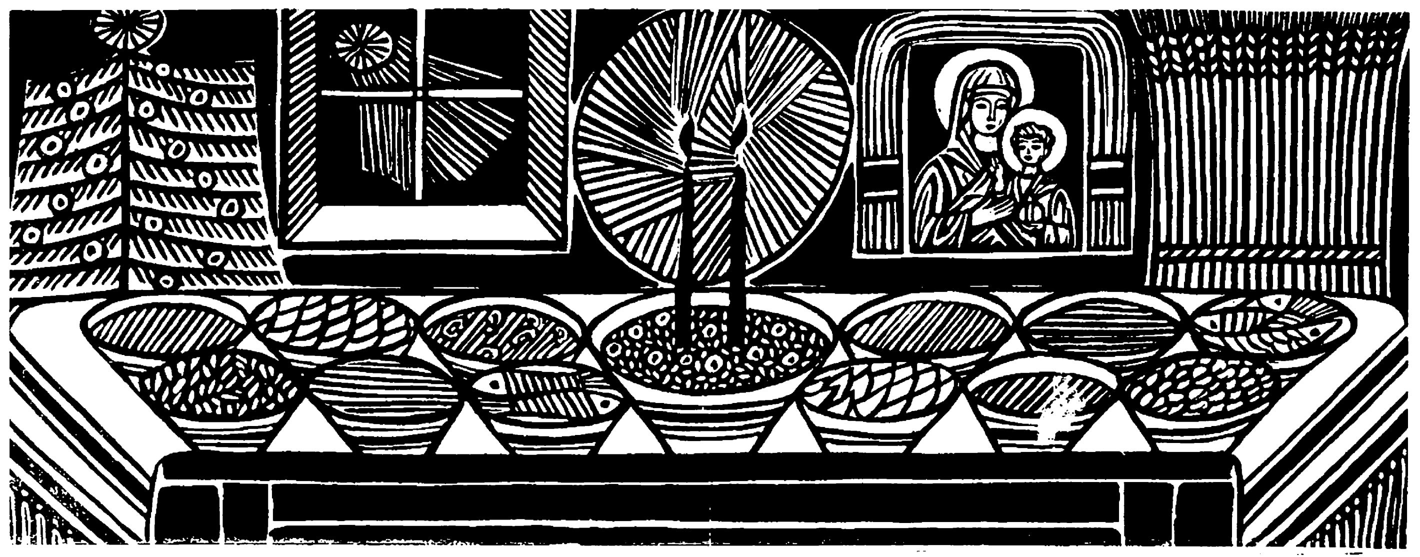
Замість висилки святочних карток, на заклик Координаційного Комітету Допомоги Україні, складаємо наші датки на приїзд дітей зі східніх і південних областей України в Галичину, щоб таким способом піднести їх національну свідомість і вщепити їм любов до рідних різдвяних звичаїв.

Антоненко У і А. (10), Баранецький В. і Х. (50), Березовський Я. (200), Благий І. (25),Бойко В. і А. (50), Бойко О. і Л. (50), Бурачинський д-р Б. і М. (50), Брудни М. (25), Віганд М. і І. (15), Воловодюк В. і К. (100), Гайдучок Б. і Л (50), Галаган Б. (200), Голінатий М. і М, (50), Городецький Я. і О. (50), Дейнека Р. і П. (100), Дзера І. і А. (20), Закревський А. і Л. (50), Зінич А. (15), Змий Е. і Н. (50), Капустинська І. (100), Кий Л. (100), Ковч В. і С. (10), Козак А. і Х. (200), Козак Б. і О. (100), Кордуба Д. і П. (75), Корнієнко А. і Б. (100), Коровицька О. (100), Костюк Е. (50), Кравчук Я. і А. (65), Кузишин Б. і О. (100), Купчинська М. (100), Лапичак Р. і І. (50), Ленцик А. (50), Логуш М. (15), Лозинський М. (50), Мандрусяк Н. (100), Миндюк д-р Д. (30), Мілянич Р. і Г. (50), Ничай д-р С. і І. (50), Одежинська Л. (100), Ольшанський С. і С. (100), Павлів С. (25), Палій д-р М. (25), Папроцька-Літепло О. (25), Похмурський Б. (25), Прокоп д-р М. і Л. (100), Ракуш М. і І. (100), Ревак С. (100), Рінник Й. і Н. (20), Роспутько В. і А. (10), Савицький З. і Т. (20), Самотулка А. (15), Секрета С. і А. (50), Сендзік В. (50), Сидір Я. і М. (50), Сірко І. (20), Сірий Б. і Р. (200), Слиж В. і Б. (100), Слиж Р. і Н . (100), Стахів Д. і М. (100), Стефанюк Р. і К. (100), Стрілка М. (50), Тимків Ю. (25), Филипович Е. і О. (100), Фішер-Слиж д-р М. (50), Фурда М. (50), Худьо д-р Б. і Б. (100), Цегельський А. і Н. (100), Цибрух С. (50), Чайківський М. і М. (100), Шебунчак д-р Б. і д-р С. (50), Яворський Я. і І. (300)

Екзекутива ККДУ цією дорогою складає всім вищезгаданим особам щиру подяку за їх пожертви на цю благородну ціль.

За Екзекутиву ККДУ

Богдан Гайдучок — скарбник
Володимир Воловодюк — голова

М. Будник — бандурист-майстер

Кожного року я перебуваю щонайменше три тижні у Києві. За останніх п'ять років щойно минулого літа я довідався, що Микола Будник, найкращий майстер бандури, ліри і інших українських інструментів, переселився з Києва до Ірпіня і там має свою робітню.

Мені сказали, що їхатиму біля Бабиного Яру, де за німецької окупації, писав „Вечірній Київ", було ростріляно багато воїнів УПА, в тому числі 21-го лютого 1941-го року нашу видатну поетесу і борця за визволення України Олену Телігу.

Чи доводилось комусь чути, щоб якийсь майстер виробляв бандури із сирої деревини? А Будник зробив такий інструмент, який ще й добре звучить. Десятки кобз-бандур, колісних лір виготовив Микола. І кожен його інструмент вражає сучасників.

...Село Сколобів на Житомирщині. Тут, біля витоків мальовничої річки Ірша, у 1953 році народився Микола. З дитинства любив малювати, ліпити скульптури. Запам'яталася видовбана самотужки скриночка з дротяними струнами — перший власний інструмент. Навчаючись у 9-ій клясі, відчув інтерес до українського мистецтва. І як Ірша споконвічно тягнулася до Дніпра, так Микола тягнувся до Києва.

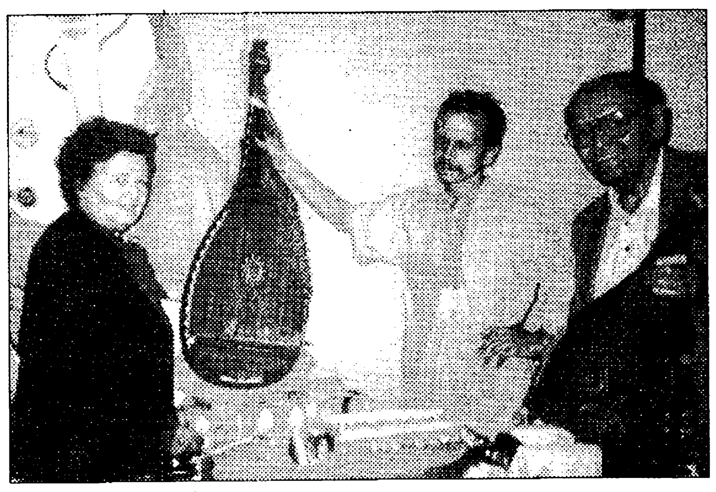
Наприкінці 70-их років у Києві доля звела М. Будника з талановитим художником, відомим на цілу Україну бандуристом Гнатом Ткаченком, що сповідував старосвітську бандуру і вніс в наше сьогодення давні кобзарські традиції. Микола з'явився до Г. Ткаченка з кобзою власного виробництва. Той, звернувши увагу на настирність молодого хлопця, сповненого глибокої національної свідомости, а також вмінням майструвати, взяв його до себе в науку. Від Г. Ткаченка перейняв Микола харківський спосіб гри і — чи не найголовніше — манеру невимушеного та водночас проникливого задушевного співу. Тим часом кожну вільну хвилину він займався самоосвітою. Глибоко проникнувши в природу деревини, Микола просто дивує своїми виробами. Треба було побувати в його майстерні і побачити десятки заготовок бандур, торбанів, лір, що, мов живі істоти, народжені із звичайного дерева. Знаходячи оптимальний варіянт розкрою, Микола видовбує корпус бандури разом з грифом і голівкою, корпус ліри разом з шиєю. Будник не шукає якихось прикрас для своїх інструментів. Проти цього категорично виступав його вчитель. Інструменти його є легкі, прекрасно звучать і зручні до грання. Це стверджують професійні музиканти. На його кобзі грає чудовий музикант і дослідник кобзарства Володимир Кушпет, а на лірі — викладач консерваторії, фолкльорист М. Хай. Будник не пропускає жодного кобзарського зібрання, де продовжує справу свого вчителя.

Але найголовніше — в творчому доробку його є майстерня, де навчаються сповнені спраги до мистецтва молоді люди.

У 1971 році М. Будник влаштував свою першу майстерню в селищі Мишоловка під Києвом, пізніше ще одну майстерню на вул. Садовців у Києві, а потім в Ірпіні. Все це невеликі приватні будинки. В них він виготовляє інструменти, тут вчаться і роблять свої інструменти його учні, тут вони мешкають. Форма навчання проста. Спочатку всьому навчає сам маєстро Будник, він забезпечує матеріялом, інструментами, житлом, поки учень не виготує інструмент для себе.

Цікаві побутові умови учнів. Кожний бажаючий протягом навчання мешкає в будинку, який оплачує сам майстер. Харчуються спільно тим, що хто принесе, тому буває: часом з пирогами, а іноді — без хліба.

Настанову вчителя знають добре. Вибирають деревину крихку, водночас легку. Якось придивився Микола до розкішного явора, що був понад два метри в обхваті. Та як його зрубати, коли він стоїть на одній з центральних вулиць Києва? Громада Покровської церкви, де кобзарі завжди відзначають свої урочистості, знаючи, на що здатні золоті руки Будника, замовили їм виготовити дерев'яний іконостас. І ось вже хлопці повалили п'ять верб. За ту вирубку довелося Будникові заплатити 9,000 карбованців кари. „Згрішили в ім'я Бога, — признається потім Микола, — зате який іконостас вийшов!"

Чорний-Досінчук з дружиною у гостях в М. Будника.

Зацікавленість не замикається на технічній стороні виготовляння інструменту. Інтерес учнів — це вивчення його будови, конструкції, строю, оволодіння виконавською технікою, морально-етнічними засадами кобзарства, його історією і традиціями. Сам М. Будник пише кобзарський підручник, його учень Олесь Смик досліджує лірницьке мистецтво Волині, Л. Лаврський вивчає розмаїття ударних інструментів, Павло Печерський співає в хорі Києво-Печерської Лаври.

Переважна більшість учнів Будника — студенти Київського університету, політехнічного і театрального інститутів. Є також дівчата. Як колись кобзарі і лірники мали прізвиська, так і кожен цеховик М. Будника має своє „псевдо". В будні і свята — всі разом. Прийшли на свято Маковія до свого панотця п'ятеро дівчат і троє хлопців, принесли свячені пироги з маком, зробили шулики.

Частіше за все подібні кобзарські зібрання відбуваються на Зелені Свята, коли починається літній кобзарський сезон, і на Покрову, коли він закінчується. Решта зібрань — суто ділові. А справ у кобзарського цеху багато.

Щасти вам, друзі, в усіх ваших починаннях.

Микола Чорний-Досінчук

У ПОНЕДІЛОК, 15-ГО ГРУДНЯ, в дорозі з Таджикістану до Об'єднаних Арабських Еміратів розбився пасажирський літак, в якому загинуло 85 осіб, живою залишилась тільки одна особа. Літак совєтського випуску типу Tu -154 розбився всього 9 миль від летовища у місцевості Шаря, але покищо причини цієї аварії не найдено. Віцепрезидент таджикістанської летунської лінії Рустам Рустамов сказав, що на літаку був вибух, але офіційні чинники Еміратів заявили, що вони не мають жодного звідомлення про будь-який вибух. Рятувальники при електричному освітленні намагалися працювати на місці катастрофи, але крім однієї особи всі загинули. У вівторок, 16-го грудня, до Еміратів прибула державна комісія з Таджикістану, щоб зясувати причину цієї катастрофи на місці.

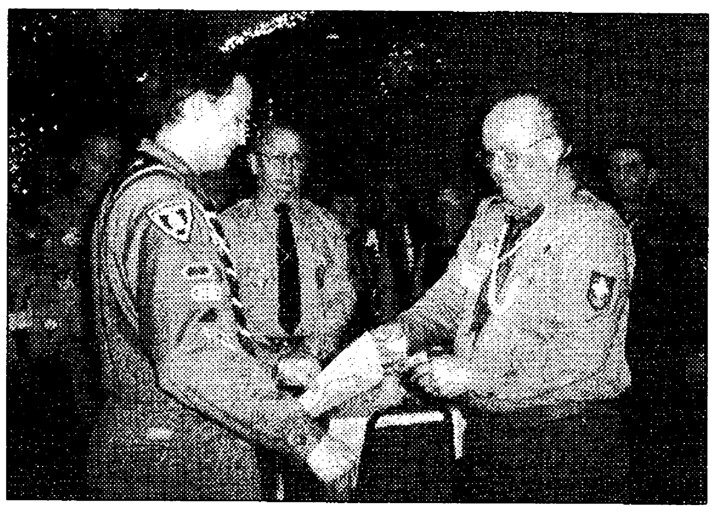
Відбувся 23-ій Крайовий Пластовий З'їзд

В днях 24-го до 26-го жовтня ц. р. на оселі Українського Народного Союзу відбувся 23-ій з черги Крайовий Пластовий З'їзд, який кожних два роки вибирає новий провід і плянує дальшу працю організації на терені Америки.

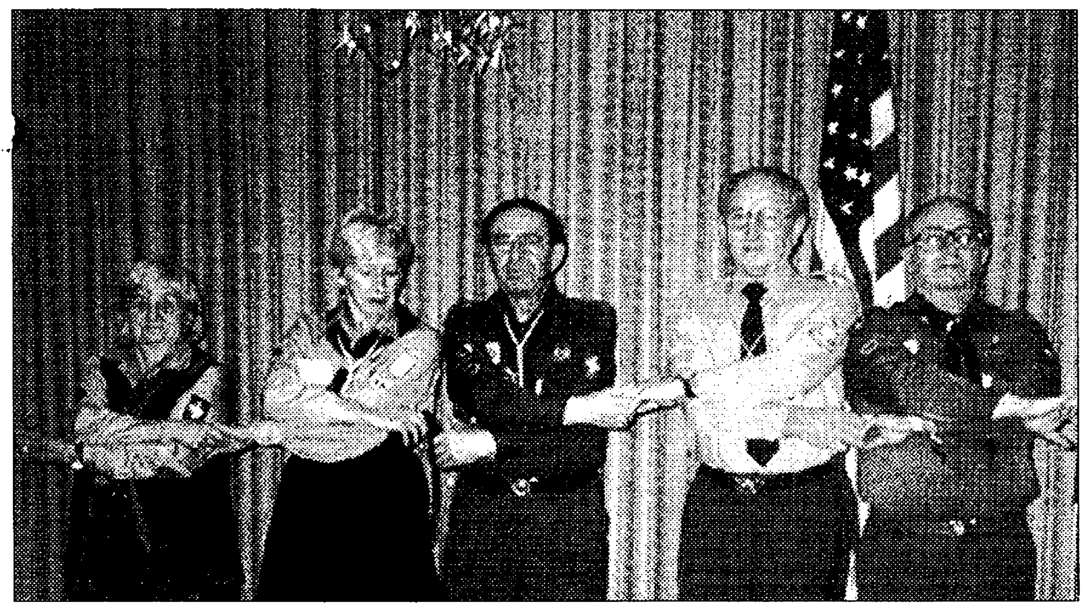
Після офіційного відкриття, молитви і вшанування пам'яти пластунів і пластунок, які відійшли на Вічну Ватру, вибрано президію нарад, яку очолив пл. сен. Володимир Базарко. Йому допомагав і частинно заступав під час з'їзду ст. пл. Левко Голубець.

Новообрана голова Головної Пластової Булави, пл. сен. Людмила Дармограй привітала з'їзд та побажала учасникам успішно перевести наради та вибір нової старшини.

Хоч всі звіти уступаючої старшини були поміщені в Пластовому Листку, деякі члени старшини дали доповнення до своїх звітів усно, а уступаючий голова, пл. сен. Зенон Голубець також подякував усім членам старшини за співпрацю. Після закінчення звітування присутні дали членам попередньої старшини абсолюторію, з признанням для виховного сектора.

Колишній голова КПС, пл. сен. Зенон Голубець вручає відзначення св. Юрія в бронзі ст. пластунові Маркіянові Гаврилюкові.

Начальний пластун Любомир Романків, членки куреня „Верховинки" і голова СУМ Америки Юрій Наконечний закривають бенкет символічним „колом" на добраніч.

На з'їзд також загостив Митрополит Стефан Сулик (пластун, член куреня „Лісові Чорти"), який тепло привітав присутніх. У своєму слові підкреслив важливість праці Пласту, який впродовж 85 років свого існування втримався в тяжких умовах, залишився вірним своїм ідеалам, а також повернувся у вільну Україну, де розвивається і росте.

Цікавою частиною з'їзду був звіт пл. сен. Юрія Савицького, голови Крайового Пластового Конґресу. Він подав статистики з переведеного запитника для юнацтва, старшого пластунства, сеніорату та родичів, де більшість висловилася за втриманням української мови в Пласті та за продовженням праці такими методами, які були дотепер.

Далі в програмі з'їзду працювали поодинокі комісії (виховна, таборова, номінаційна, господарсько-бюджетова, верифікаційно-мандатна, резолюційна) і Пластприят. Кожна комісія мала за завдання обговорити специфічні проблеми і винести рішення у формі резолюції та рекомендацій для затвердження або прийняття до відома з'їздом.

В п'ятницю ввечері старше пластунство також відбуло свій з'їзд, де обговорено проблеми неактивности багатьох членів та заплановано діяльність на майбутнє. Старші пластуни пропонували Крайовому З'їздові підвищити вік для переходу до сеніорату з 30 на 35 років. Вибрано ст. пл. Адріяна Геврика як нового референта Уладу Старшого Пластунства.

В суботу ввечері відбувся святочний бенкет з пластовою програмою, яку підготовило старше пластунство. Тут треба зауважити, що дуже відрадним явищем була численна участь старшого пластунства і молодшого сеніорату на з'їзді. Присутній на бенкеті перший раз як Начальний Пластун був пл. сен. Любомир Романків, якого офіційно іменовано на цей пост під час літа на пластовій оселі Сокіл, на Україні. Також був присутній пл. сен. Юрій Семків, гість з Австралії. Відчитано привіти від різних громадських організацій, а особистий привіт виголосив присутній на бенкеті голова Спілки Української Молоді Америки Юрій Наконечний. Молитву і пластове Отче Наш перевів капелян Пласту, о. Іван Кащак.

Під час бенкету відзначено деяких пластунів і пластунок за їхню жертвенну працю для Пласту. Перше старшо-пластунське відзначення, Св. Юрія в бронзі, одержав ст. пл. Маркіян Гаврилюк за працю у виданні новацького журналу „Готуйсь", як також за взірцеве переведення виховно-вишкільних таборів. Ст. пл. Денис Петріна був іменований на гетьманського скоба. Пл. сен. Маркіян Титла одержав найвище пластове відзначення, Св. Юрія в золоті. Пл. сен. Таня Паш і пл. сен. Всеволод Гнатчук одержали Св. Юрія в сріблі за їхню довголітню працю в Пласті.

На бенкеті присутні мали змогу оглянути висвітлені фотографії з Міжнародного Джемборі в Голляндії, які показував і пояснював Начальний Пластун.

В неділю присутні взяли участь у Службі Божій, яку правив пластовий капелян о. Кащак. Опісля з'їзд заслухав звіти поодиноких комісій, затвердив резолюції і приступив до вибору нової старшини.

Нову Крайову Пластову Старшину вибрано у такому складі: голова — пл. сен. Борис Павлюк, заступники — пл. сен. Роман Завадович і пл. сен. Юля Кашуба, генеральний секретар — пл. сен. Оля Стасюк, а діловод господарки — пл. сен. Степан Пелещук. Крайову Пластову Раду очолив пл. сен. Зенон Голубець. Решта членів Крайової Пластової Старшини складаються з таких осіб: Крайовий комендант УПЮ — пл. сен. Надя Нинка, Крайовий комендант УПН — ст. пл. Тарас Ференцевич, голова Крайової таборової комісії — пл. сен. Ігор Микита, діловод Юнацького вишколу — пл. сен. Марта Кузьмович, діловод Новацького вишколу — пл. сен. Надя Кулинич, діловод тіловиховання — ст. пл. Любомир Домашевський, протоколярний секретар — ст. пл. Рома Климкович, кореспонденційний секретар — пл. сен. Іванна Горчинська, діловод преси — ст. пл. Галя Кузишин-Голубець, вільні члени — пл. сен. Юрій Кузьмович і пл. сен. Віра Попель.

На з'їзді можна було купити різні пластові видання і передплатити пластові журнали.

Присутні приємно і корисно провели час серед чудової осінньої природи і роз'їхались до своїх станиць з відновленим запалом до дальшої пластової праці на наступні два роки.

Л. М.

Многогранна праця О. і Г. Воскобійників для України

Українська спільнота в Америці мало знає про велику роботу подружжя Воскобійників в Америці для українців в діяспорі і Україні. В дійсності не диво, бо центром їхньої діяльности є невелике місто у північнозахідній частині стейту Пенсильванії, що носить назву Стейт коледж. Це унікальне місто, розміщене в горах, є осідком одного із найбільших університетів в Америці — Пенн стейт університету. Саме містечко — це своєрідний американський „Гайдельберг". Чисто університетське місто. В ньому Олексій і Галина Воскобійники розпочали своє будівельно-фінансове підприємство і широку діяльність для добра і визволення України від російського комунізму. Вони стояли на становищі, що численна молодь українських вуглекопів, що поселились у вугільному басейні Пенсильванії, повинна мати можливість навчатися про Україну та її справи на університетському рівні. Тому крім великої допомоги при відкритті української катедри при Гарвардському університеті вони уфундували Інститут Українських Студій при Пенсильванійському стейтовому університеті, куди після проголошення самостійної України приїжджає щорічно велике число науковців стислих і гуманістичних наук, мистців, письменників і поетів на різні доповнення свого знання чи виміни наукових праць. В Україні вони почали велику діяльність. За їхню цінну працю для добра України вони були нагороджені високою нагородою.

Медалі третього ступеня.

Під час Другого Світового форуму українців, що відбувся в Києві, Президент України Леонід Кучма 23-го серпня ц.р. в особливий спосіб у Маріїнському Палаці відзначив ряд діячів з України і діяспори „Орденами за заслуги" за різні осяги праці для України. З діяспори були нагороджені діячі в більшості з політичної, громадської і допомогової діяльности. Між ними, треба відмітити виїмково, також одержали ордени відомі добродії і фундатори на українські потреби Олексій і Галина Воскобійники. Вони одержали „Ордени за заслуги III ступеня". Їх вручив їм особисто, як і всім іншим, Президент Л. Кучма.

Праця Олексія і Галини в Україні є особлива і многогранна головно в галузі вільного сільського господарства і приватизації виробничих та торговельних підприємств, що означає перехід на вільну економіку. Із багатьох широких і конкретних починів їм удалось зберегти приватну компанію „Мейз" вирощування високо видайної кукурудзи, виплеканої в Америці. Ця кукурудза має величезну годівельну і економічну вартість. Цей рід кукурудзи в Україні називають „гібрид", а фабрика „Мейз" — це в дійсності насінна станиця, яка сіє, вирощує і збирає дозрілу кукурудзу, а пізніше оббирає із шумлиння, лущить і сортує зерно на насіння і споживання. Г. і О. Воскобійники підготували також проєкт підприємства (показовий), як годувати велику кількість м'ясної худоби на виїмково малій площі.

Вже у 1992 році за почином Юрка Воскобійника та Олексія і Галини Воскобійник зорганізовано надзичайну співпрацю з Пенн стейт університетом і Українським Сільсько-Господарським Університетом в Києві. Пенн стейт прийняв велике число професорів і студентів, щоби ознайомити їх із високою технікою сільського господарства. Завдяки Інститутові Українських Студій, що його уфундувало подружжя Воскобійників, а очолює його д-р Михайло Найдан, у Пен стейт при слов'янському відділі відбувається виміна наукових праць професорів з різних ділянок культури і точних наук. Воскобійники щиро сприяють таким обмінам.

Крім вище згаданої економічної і допомогової діяльности в Україні і для України Галина і Олексій ще займаються допомогою для сиротинців в Україні та видають власним коштом книжечки для дітей, щоби діти могли читати чи слухати, як читають родичі в українській мові. Ось три перші випуски: „Мишоловка для вовка", „Жартівлива абетка" і „Твоє ім'я від А до Я".

Олексій і Галина Воскобійник відомі не тільки з допомоги і економічних починів в Україні. Вони також дають широкобічну допомогу УАПЦ в Америці, а тепер УПЦеркві Київського Патріярхату і є активні у Фундації ім. Івана Багряного.

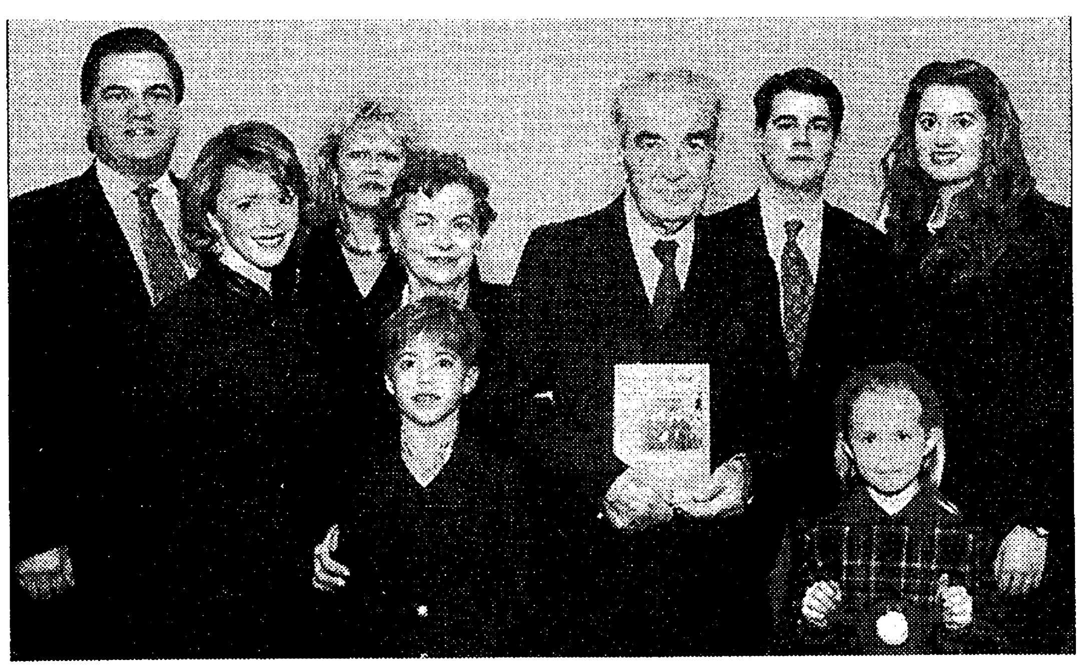
В час писання цієї статті в Пенн стейт університеті перебуває сім професорів з України: три чоловіки і чотири жінки. Четверо професорів є з ділянки сільського господарства, одна поетеса і дві жінки-професори з ділянки філології. Під час свого перебування вони тримають тісний зв'язок з Олексієм і Галиною Воскобійниками та Юрком і Ніною Воскобійниками.

Богдан Тодорів

Презентація книги д-ра В. Шандора в Гарварді

В п'ятницю, 7-го листопада ц. р. о 5-ій год. по полудні до Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету в Кеймбриджі прибуло біля пів сотні людей, щоб взяти участь в презентації книги д-ра Вікентія Шандора про політичну й правну історію Карпатської України, щойно виданої видавництвом Гарвардського університету під заголовком "Carpatho-Ukraine in the Twentieth Century: A Political and Legal History".

Господарем вечора був проф. Роман Шпорлюк, директор УНІГУ, та його колеґи-професори і співробітники. Присутніми були також деякі студенти Гарварду та гості з України, які в тому часі перебували в Гарварді. З-поза Гарварду, крім родини д-ра Вікентія й Оксани (з Січинських) Шандор, прибули до Гарварду також гості з Ню Йорку, Ню Джерзі, Коннектикат і з Канади.

Д-р В. Шандор з родиною під час презентації його книги.

Після перекуски і вина, д-ра Шандора і його сім'ю привітав проф. Шпорлюк, звернувши увагу на ту щасливу обставину, що в особі д-ра Шандора поєднуються наочний свідок, а також творець історії Карпатської України з автором нововиданої книги. Наголосив проф. Шпорлюк також те, що важливість історії Закарпаття міряється не його розмірами, поданими в туристичному чи іншому довіднику, але тим що на Закарпатті перетиналися різні політичні й культурні течії та зударялися політичні й інші інтереси ряду держав Східньої Европи. В умовах самостійности, Закарпаття є воротами України в країни Центральної і Східньої Европи. Висловив він також радість з того, що саме УНІГУ є видавцем такої цікавої й вартісної книги д-ра Шандора.

Коротким словом привітав д-ра Шандора також Роберт ДеЛосса, директор видань УНІГУ, вказуючи при тому на приємну й корисну співпрацю з автором книги, яка дає глибокий науковий вгляд в новітню історію Закарпаття, насичену багатством драматичних і несподіваних поворотів.

Відповідаючи на привітання, д-р Шандор почав своє коротке слово англійською, а потім перейшов на українську мову. Він подякував проф. Шпорлюкові, директорові ДеЛосса та іншим членам і співробітникам УНІГУ за надзвичайно гладку, дружню співпрацю при виданні книги. Згадав також, що на 90-му році життя в нього вже є готові до друку дальші дві праці українською мовою та що його віддавна цікавить чорноморська тема в контексті історії України і якщо дожиє до 100 літ, то й таку працю він ще напише.

Книга присвячена світлій пам'яті сина Івана Шандора, широковідомого й поза Чикаґо адвоката і громадського діяча, який трагічно помер в автомобільному випадку 30-го квітня ц. р.

Книга автора має 321 сторінок, а на її зміст, крім слова Реймонда Сміта та вступу, складаються такі основні частини: I. Міжвоєнний період, 1918-38; II. Період Федерації, 1938-39; III. Роки Другої світової війни, 1939-45. Завершує працю багата бібліогафія та покажчик. Книга розрахована як на спеціялістів, так і на загального, зацікавленого історією Закарпаття XX століття, читача.

Осип Данко

Жіноча відбиванкова дружина „Ч. Січі“ розпочала сезон

Свій перший турнір в рамках Відбиванкової асоціяції Америки жіноча дружина відбула в м. Монакі, Ню Джерзі, 15-го листопада ц. р. Був це останній товариський турнір в підготовчій серії, що традиційно проходить у жовтні-листопаді. В звітовому турнірі змагалося п'ять дружин круговою системою. Згідно з вислідами „Ч. Січ" зайняла третє місце, після ВК ТЕВБС-Алабама Слеммерс і ТІК-Ласт Колл, ВК. До цих змагань наша дружина виступила, в складі: А. Томко (провідниця), А. Завадівська, Л. Рудакевич, Х. Кош, М. Соневицька, В. Камінська, О. Ваньо.

Крім них у дружині зареєстровані ще Л. Микитин, Д. Пенцак, О. Зельонка, Т. Лящук, Т. Кордуба, Л. Кордуба і Д. Яцикевич. Тренером дружини є Ігор Акіншин. В проводі жіночої відбиванкової секції працюють теж Володимир і Дарія Рудакевичі. Тренування дружини відбуваються що четверга в гімнастичній залі парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нюарку. Провід ланки запрошує нових кандидаток до складу дружини. Зголошення телефонічно до адміністратора Володимира Рудакевича: 201-365-1054.

УСК Ню Йорк-Ґотчі СК — 5:4

Цим разом перша дружина УСК зміряла сили з клюбом, що виступає в І-ій дивізії Космополітальної Ліґи. Звітова зустріч пройшла 30-го листопада на площі Каран Парку. Наша дружина була рівнорядним партнером, не поступаючись в нічому німецьким суперникам. В 20-ій хвилині Березецький здобув для УСК ведення 1:0, одначе гості вирівняли — 1:1 в 40-ій хвилині. При цьому стані закінчилася зустріч в нормальному часі. Згідно з правилом ігор за Чашу, суддя зарядив півгодинне догравання, в якому на початку Розафіо здобув ведення 2:1, але кілька хвилин перед кінцем німці зуміли вирівняти вислід — 2:2. Остаточно суддя зарядив серію карних стрілів, в якій кращими снайперами виявилися футболісти УСК, устійнивши переможний вислід — 5:4. Таким чином, наша дружина закваліфікувалася до півфіналу за Чашу Космополітальної Ліґи.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Київ „Динамо“ — ПСВ Айндговен — 1:1

В днях 26-27-го листопада відбулася передостання рунда футбольних розгривок за Чашу чемпіонів Европи в усіх 6-ти групах. Значна увага була звернена на зустріч в „С" групі київського „Динамо" і чемпіона Голляндії ПСВ Айндговен. Як ми вже повідомляли раніше, кияни в двох попередніх зустрічах розгромили славну Барсельону, загальним вислідом — 7:0. ПСВ Айндговен в цьому ж часі добився ремісу з Барсельоною 2:2 і переміг Нюкестл Юнайтед в Англії вислідом 1:0. В показнику табелі ігор „Динамо" займало позицію лідера з 10-ма точками; ПСВ Айндговен займав другу щаблю із здобутими досі 7-ома точками. Отже, у випадку перемоги чемпіони Голляндії мали можливість наздогнати українських футболістів, зрівнятися точками і таким чином мріяти про щастя на 10-го грудня ц. р., коли закінчиться серія. „Динамо" має відбути зустріч на виїзді в Англії, а ПСВ Айндговен має можливість перемогти у себе вдома Барсельону.

Одначе мрії голляндців не здійснилися. Замість перемоги ПСВ Айндговен добився тільки ремісу 1:1, що автоматично позбавило голляндців ввійти до чвертьфіналу з позиції лідера групи. Ним, навіть в разі поразки в Англії, залишиться „Динамо".

Любителі футболу в Україні і діяспорі радіють осягами представника України в іграх за Чашу чемпіонів Европи. Чвертьфінальні ігри відбудуться весною 1998 року перед іграми чемпіонату світу у Франції, до яких, на жаль, збірній України не пощастило закваліфікуватися. Склад київського „Динамо": О. Шовковський, Т. Луженко (воротарі), Є. Боженар, В. Ващук, О. Головко, Ю. Дмитрулін, О. Лужний, Є. Федоров, Є. Шматоваленко, О. Радченко, В. Белкевич, А. Гусин, Ю. Калитвинцев, В. Кардаш, В. Косовський, Д. Михайленко, П. Шкапенко, О. Косирін, Є. Ребров, В. Самойлов, А. Шевченко. Головний тренер Валерій Лобановський, тренери — А. Пузач, В. Веремєєв, А. Демяненко, О. Михайленко. Президент ФК „Динамо" Григорій Суркіс.

Наближаються зимові Олімпійські ігри в Наґано, Японія

Швидким темпом наближається зимова Олімпіяда, що відбудеться 7—22 лютого 1998 року в м. Наґано, Японія.

Вдруге в історії українського зимового спорту в цій Олімпіяді візьме участь репрезентація України. Перший раз це сталося в 1994 році, коли, як вже відомо, вагому фінансову підтримку уділив УСЦАК, оплативши квитки лету збірній Київ—Осльо—Київ, частинні добові, закуп комунікаційної апаратури і дотацію операторам для виготовлення фільму з виступу наших олімпійців в Ліллєгаммері.

З пресових повідмлень виходить, що до Наґано збірна Україна їде в складі 56-ти спортовців, хоча закваліфікувалося понад 75. Найчисленнішу групу становлять біятльоністи і фіґуристи. Фахівці розраховують на добрі висліди саночників і фрістайлістів. Перед лещатарями, стрибунами з трампліна і бобслеїстами поставлені певні інші завдання, головно набувати дальшого досвіду в цих слабше розвинених ділянках спорту в Україні.

В церемонії відкриття Олімпіяди візьмуть участь найкращі хореографічні й музичні ансамблі. Олімпіяду в Наґано оголосить відкритою імператор Японія Акіґіто. Олімпійський вогонь запалить чемпіонка світу, фіґуристка Мідорі Іто. Передбачають, що церемонія відкриття триватиме дві години.

Подав О. Твардовський

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 172-го Відділу

З днем 1-го січня 1998 р. обов'язки секретаря 172 Відділу перебирає новий секретар

СТЕФАН КОСОНОЦЬКИЙ

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Stephan Kosonocky
39 Malapardis Road,
Whippany, NJ 07981-1004
(973) 887-7730

Шановні Секретарі! та Організатори УНС!

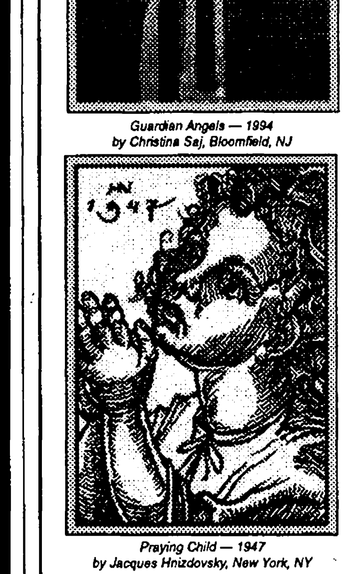
Членська кампанія 1997 року кінчається з 26-им грудня. Тому аплікації нових членів приймаємо Головна Канцелярія тільки до 26-го грудня 1997 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 26-го грудня 1997 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

Я бажаю підтримати Українську Народну Фундацію, Інк. при УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ і пересилаю мій даток за різдвяні картки.
Цей пакет різдвяних карток надається також на подарунок для Ваших приятелів.

Guardian Angels — 1994 by Christina Saj, Bloomfield, NJ

Praying Child — 1947 by Jacques Hnizdovsky, New York, NY

Angel — contemporary by George Kozak, Detroit, MI

Український Народний Союз видав нові Різдвяні карточки на 1997–1998 р. Темою яких є ангели. Пакет начисляє з дванадцятьох карток, шість карток зі святочними побажаннями, а шість чистих, які можна використати на різні нагоди.

Ці картки, це копії творів визначних українських мистців, яких УНСоюз постійно підтримує. Цьогорічні картки — це копії творів Якова Гніздовського, Юрія Козака, Христини Сай, як також ікон-ангелів, які знаходяться у музеях і церквах України.

Ввесь дохід із проданих карток призначений на потреби української діяспори та України. Всі датки можна відтягнути від податку через Українську Народну Фундацію при УНСоюзі — IRS статус (501) (c) (3). Ця фундація створена УНСоюзом для підтримки освітніх, харитативних, релігійних та наукових проєктів.

У справі додаткових замовлень просимо звертатися до УНСоюзу тел.: **(973) 292–9800** або писати на адресу:

UNA P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany NJ 07054.

1 Box – (12 cards) .... $12.00 Donation $................
Additional Order ....@ $12.00 $................
Total Amount Enclosed $................
Name ____________________
(Please type or print)
Address: ____________________
City: ____________ State _____ Zip ______

Please make checks payable to The Ukrainian National Foundation Inc.
of The Ukrainian National Association
P. O. Box 280
2200 Route 10 Parsippany, NJ 07054
Tel. (973) 292-9800

(501) (c) (3) status — All donations are tax exempt.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!